

Surdopedagogo PATARIMAI TĖVAMS, auginantiems 0 – 1 metų vaikus, turinčius klausos sutrikimų

Judesių lavinimas

Naujagimis su pasitenkinimu čiulpia pirštus, jį džiugina kūno judėjimo pojūtis, jo paties ir kitų prisilietimai: tapšnojimas, glostymas, kutenimas, bučiniai. Tai padeda suvokti, kad kūnas priklauso jam.

Lavinkite vaiko judesius:

- ❖ 0 – 3 mėn. paguldykite vaiką ant pilvo: mokykite pakelti ir išlaikyti galvutę, viena ir kita rankute siekti ryškaus žaisliuko.
- ❖ 3 – 6 mėn. lavinkite judesius, reikalingus šliaužioti. Mokykite žaislus imti viena ir abiem rankom. Atkreipkite vaiko dėmesį į žaisliukus ir mokykite jais žaisti.
- ❖ 6 mėn. mokykite atsisėsti, ridenti kamuolį, paimti jau smulkesnius daiktus ir sudėti į indą.
- ❖ 7 – 8 mėn. skatinkite vaiką savarankiškai atsisėsti iš gulimos padėties ir atsigulti iš sėdimos padėties. Mokykite išimti iš dėžutės ir vėl į ją sudėti įvairius daiktus, užmauti piramidės žiedus, statyti iš kaladėlių bokštą.
- ❖ 9 mėn. ranka prisilaikant atramos, mokykite vaiką vaikščioti, įlįsti į dėžę ir iš jos išlįsti.
- ❖ 10 – 12 mėn. skatinkite vaiką savarankiškai vaikščioti. Mokykite jį vykdyti paliepiamus: duok, ateik, sėsk, imk, mesk, plok, padaryk „ate“. Mokykite sudėlioti daiktus pagal dydį, spalvą, formą. Žaiskite su lėle ar meškiuku žaidimus: "Pamaitink", „Išmaudyk“ ir t.t.

Kalbinių įgūdžių formavimas

Ypač svarbi kūdikių ikikalbinių įgūdžių formavimuisi yra emocinė aplinka: prigludimas, šypsena, kalbinimai, juokas, lopšinės, žaidinimai.

- ❖ 1-ą mėnesį kūdikis pradeda sukti galvytę, sekti jį kalbinantįjį akimis, tarti gerklinius garsus.

- ❖ 2-o mėnesio pabaigoje atsiranda nevalingi balsiai. Specialiai dar kartoti su vaiku balsius: a – a, o – o, e – e, u – u – ū. Kaip ir su girdinčiu vaiku, kalbėti, dainuoti lopšines.
- ❖ 3 – 6 mėnesiais skatinti vaiką guguoti ir arti jo kartoti: ga, aga, go, agu, ge, ge, ba, ba, bu, abu ir t.t.
- ❖ 7 – 8 mėnesiais rodyti į asmenis ir sakyti: mama, tete, baba ir pan. Kviesti šliaužti, ropoti, prieiti artyn (ateik, ateik). Mokyti ir skatinti pamojuoti tariant „ate – ate“, išeinantiems ir išeinant.
- ❖ 9 – 10 mėnesiais mokyti vaiką suprasti ir atsakyti į klausimą kas?: mama, tete, baba, op – op (kamuolys), au, mū, miau, py – py .
- ❖ 11 – 12 mėnesiais mokyti atsakyti į klausimą kas?: mama, tete, baba, op-op (kamuolys), au, mū, miau, py – py, lova, lele ir t.t.
- ❖ Žodžiais įvardyti ir patenkinti vaiko norus, skatinti juos reikšti veiksmu ir žodžiu „duok“, „noriu“. Pavadinti veiksmus, kuriuos vaikas atlieka: pušku pušku (maudosi), a – a – a (eina miegoti), niam niam (valgo), ate, laba ir pan.
- ❖ Nuolat veikti kartu su vaiku. Rodyti ir paprastais žodžiais vadinti vaiko kūno dalis, rūbus, daiktus, žaislus – tai, kas jį supa artimiausioje aplinkoje. Taip, kaip vaikas sugeba, skatinti pamėgdžioti tariamus žodžius.

Regėjimo ir klausos lavinimas

- ❖ Aplinka, supanti vaiką, turi būti kuo įvairesnė: ryškūs, įvairiaspalviai žaislai, barškučiai, varpeliai, muzikinės dėžutės, garsus skleidžiantys žaislai, muzikos įrašai.
- ❖ Prieš vaiko akis žaiskite lūpomis, liežuviu, veidu išdarinėkite įvairias grimasas, tuo skatindami vaiko mėgdžiojimą.
- ❖ Kūdikis turi būti reguliariai ir intensyviai kalbinamas, stengiantis užmegzti kontaktą „akys-akys“, „veidas-veidas“. Maloniai kalbindami žavėkitės juo, raiškiai stebėkitės, džiaugsmingai šūkčiokite, paplokite.

- ❖ Dainuokite jam įvairia intonacija: linksmi, gyvai, svajingai (kartu su mažyliu atlikdami atitinkamus judesius), klausiamai, tvirtinant ar dar kitaip.
- ❖ Mokykite vaiką stebėti besikeičiančius judesius, sekti akimis žaisliuką, kalbančiojo veidą, įsiklausyti į įvairius garsus: kalbą, dainavimą, žaisliukų skambėjimą, plojimą. Klausydami įvairių garsų, pratinkite vaiką pasukti galvą į garso pusę, surasti garso šaltinį.
- ❖ Nešiokite vaiką, rodydami, liksdami ir pavadindami aplinkos daiktus.
- ❖ Pratinkite klausyti prie ausies kaušelio tariamo jo vardo.
- ❖ Prašykite vaiko parodyti kur? (mama, tete, au au, mū, miau, op – op).
- ❖ Mokykite judėti pagal ritmą, skatinkite mušti išgirstą ritmą: ta TA; TA ta, ta ta ta TA ir t.t., ritmingai judant kartoti skiemenų junginius: opapapa, lialialia, bababa ir t.t.

Kur kreiptis pagalbos?

Dėl klausos įvertinimo, audiogramos:

- Miesto (rajono) poliklinika;
- LSMU Kauno klinikos;
- VU ligoninė Santaros klinikos.

Dėl vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo

Tėveliai, norintys gauti švietimo pagalbą, turi kreiptis į savo miesto (rajono) pedagoginę psichologinę tarnybą ir gauti vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo pažymą.

Pedagoginių psichologinių tarnybų ir švietimo pagalbos tarnybų kontaktus galima rasti [ČIA](#).

Dėl klausos ir kalbos reabilitacijos

Surdopedagoginė pagalba ikimokyklinukams / mokiniams, turintiems klausos sutrikimų, ir surdopedagogo konsultacijos tėvams teikiamos šiose ugdymo įstaigose:

- Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre, Filaretų g.36, LT-01210 Vilnius, tel. (8 5) 215 4427, el. p. rastine@lknuc.lt, www.deafcenter.lt
- Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre, Uosio g.7, LT-50145 Kaunas, tel. (8 37) 331 872, 8 683 67847, el. p. direktore@kknuc.lt, www.kknuc.lt
- Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje, Parko g. 19, LT-37326 Panevėžys, tel. (8 45) 517 300, el. p. kurciuju@kurciujumokykla.lt, www.kurciujumokykla.lt

PATARIMUS TĖVAMS, auginantiems 0–1 metų vaikus, turinčius klausos sutrikimų, galite rasti:

<https://kknuc.lt/tevams>

<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/projektai/itraukiojo-ugdymo-galimybiu-pletra-i-etapas-nr-09-2-2-esfa-v-707-03-0001/>

*Parengė surdopedagogė Laimutė Gervinskienė ir
Jūratė Audronė Virkutienė
Projektas „Itraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“
Nr. 09.2.2-ESFA-V-707-03-0001*